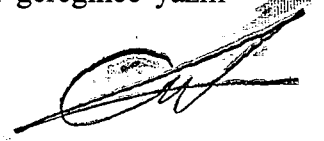

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim 15.10.2025

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

Yoksulluk, ekonomik temelli sosyal ve toplumsal sonuçları olan bir krizdir. Ortalama yaşam süresinden beslenmeye, sağlıktan ulaşma ve barınmaya kadar temel yaşam hakkını doğrudan etkilemektedir. TÜİK'in Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırmasına göre Türkiye'de en az 17 milyon 821 yurttaş en temel ihtiyaçlarını dahi karşılayamayacak kadar yoksuldur. Yoksulluk oranı yüzde 21,2'ye yükselirken her on yurttaştan ikisi yoksul hale gelmiştir. Düşük asgari ücret, ağır vergiler ve adaletsiz gelir dağılımı, çalışan yoksulluğunu her geçen gün artırmaktadır. 2024 yılında Türkiye'de çalışanların yoksulluk oranı %10,7'dir. İşsizliğin yüksekliği, bu yoksulluğun daha geniş kitleleri ve aileleri etkilemesine yol açmaktadır.

Ücretler enflasyon karşısında hızla erirken, milyonlarca emekçinin alım gücü her geçen gün daha da düşmektedir. Buna rağmen, işçilerin yarısına yakınının açlık sınırının altında asgari ücretle çalışması yoksulluğun kitlesel bir hâl almasına yol açmakta ve Türkiye'deki derin yoksulluk krizinin en somut göstergesini oluşturmaktadır. Resmi veriler, bu gerçeği ortaya koymaktadır: 2025'in Eylül Ayı dört kişilik ailenin aylık gıda harcaması tutarı (açlık sınırı) 27.970 TL. Gıda ile birlikte diğer tüm temel harcamalar için haneye girmesi gereken toplam gelir tutarı (yoksulluk sınırı) ise 91.109 TL. Asgari ücret ise yalnızca 22 bin 104 TL'dir. Aynı dönemde en düşük memur maaşı 50 bin 503 TL, en düşük emekli aylığı ise 16 bin 881 TL seviyesinde kalmıştır.

Resmi verilere göre bu yoksulluk en çok çocuklar etkilenmektedir. 2024 yılında 18 yaşından küçük çocukların %38,9'u yoksul ya da sosyal dışlanma riski altında olduğu ve TÜİK'in açıkladığı verilere göre bu oran; 18-64 yaş grubunda %26,3, 65 yaş üstünde ise %23,3'tür. Toplam yoksulluk ve sosyal dışlanma riski altında olanların oranı ise %29,3 seviyesindedir. Çocukların hayatlarının en çok ihtiyaç duydukları döneminde sağlık, beslenme ve eğitim gibi temel haklardan mahrum kalmaları, onların fiziksel ve zihinsel gelişimini olumsuz etkilemektedir. Yoksulluk içinde büyüyen çocuklar, erken yaşta çalışma hayatına girmek zorunda kalmakta ve çocuk işçiliği hızla artmaktadır.

Ülkemizde yoksulluğun bir diğer boyutu da toplumsal cinsiyet eşitsizliğidir. Kadınların yoksulluk veya sosyal dışlanma riski erkeklere göre daha yüksektir. Kadınlarda bu oran %31,5

TBMM

Tel: 0 (312) 420 64 34- 35 Faks: 0 (312) 420 24 76 E-Mail: cem.avsar@tbmm.gov.tr
Adres: Halkla İlişkiler Binası 3.Kat B-312 TBMM-ANKARA

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

35317

iken, erkeklerde %27,1'dir. Gelir adaletsizliği ve sınıfsal eşitsizlikler, aileleri yoksulluk döngüsünün içine hapsedmeye devam etmektedir

Hanehalklarının tüketim harcamaları incelendiğinde, yoksulluğun en net hissedildiği alanların en temel ihtiyaçlar olduğu görülmektedir. Çeşitli araştırmalara göre 2023'te toplam hanehalkı başına aylık ortalama tüketim harcaması 24 bin 383 TL iken, 2024'te bu tutar neredeyse iki katına çıkarak 45 bin 344 TL'ye ulaşmıştır.

Ülkemizde gelir dağılımındaki adaletsizlik her geçen gün daha da büyümüş ve Avrupa'da gelir eşitsizliğinin en yüksek olduğu ülke konumuna çıkmıştır. Bu durum, millî gelirin toplumun geniş kesimlerine ulaşamamasına, zenginlerle yoksullar arasındaki makasın açılmasına ve orta sınıfın giderek yok olmasına yol açmıştır. Eurostat'ın verileri, göre AB ülkelerinin ortalama Gini katsayısı: 0,344, Türkiye'nin Gini katsayısı: 0,461'dir. Avrupa Birliği ülkelerinde en zengin yüzde 20'lik kitleyle en yoksul yüzde 20'lik taban arasındaki gelir farkını gösteren S80/S20 oranı 4,66 iken Türkiye için bu oran 9,06'dır. Bu durum Türkiye'deki zengin tabaka Avrupa ortalamasının iki katı olacak şekilde yoksulların 9 katı gelir elde ettiğini ortaya koymaktadır.

TÜİK verilerine göre nüfusun sadece %39,1'inin borçlu olmadığı, halkın %12,5'inin ise borçlarını ödemekte çok zorlandığı tespit edilmiştir. Nüfusun %43,3'ü için borçların biraz yük getirdiği, %5,2'nin ise yük olmadığı görülmüştür.

DİSK/Genel-İş Sendikası Araştırma Dairesi (emar) tarafından hazırlanan Ekim 2025 Türkiye'de Gelir Eşitsizliği ve Yoksulluk Raporu, bu durum çok açık ve net bir şekilde ortaya konulmuştur. Raporda; Türkiye'de her 10 kişiden 2'si yoksul olduğu, Türkiye'de yoksulluk sınırının son 10 yılda 12 kat arttığı, bir işte çalıştığı halde yoksul olanların oranının yüzde 11 civarında olduğu, asgari ücretin yaklaşık 5 bin 800 TL açlık sınırının altında kaldığı, her 10 çocuktan 4'nün yoksulluk ve sosyal dışlanma riski altında yaşadığı, kadınların yoksulluk veya sosyal dışlanma riski erkeklerle göre daha yüksek olduğu, gelir eşitsizliğinde Avrupa birinci olduğumuzu, en zengin yüzde 20'lik grup, en yoksul yüzde 20'lik grubun 9 katı gelir elde ettiği, hanehalkı başına aylık ortalama tüketim harcaması son bir yılda iki katı arttığı, her 10 kişiden 6'sının borçlu olduğu gibi bir çok veriyi gözler önüne sermiştir.

Bu bağlamda;

1. "Aile yılı" kapsamında yoksullukla mücadelede yoksulluktan en fazla etkilenen kesimler olan kadınlar ve çocuklar için sosyal koruma politikaları ve programları geliştirmeye ilişkin bir çalışmanız var mıdır? Varsa içeriği, kapsamı ve niteliği nedir?
2. Yoksulluk sınırı altında yaşayan ailelere temel bir gelir güvencesi (asgari aile geçim ödeneği vb.) hayata geçirmeye ilişkin bir çalışmanız bulunmakta mıdır? Bu hususta kamuoyunu bilgilendirmeyi düşünüyor musunuz?

TBMM

Tel: 0 (312) 420 64 34- 35 Faks: 0 (312) 420 24 76 E-Mail: cem.avsar@tbmm.gov.tr
Adres: Halkla İlişkiler Binası 3.Kat B-312 TBMM-ANKARA

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

35317

3. Sosyal politikalar kapsamında özellikle dar gelirli ailelerin yaşadığı bölgelerde okullarda bir öğün ücretsiz yemek desteği verme veya maddi imkan sağlama niteliğinde bir çalışmanız bulunmakta mıdır?
4. Sosyal yardımların herkes için daha adil, ulaşılabilir ve nitelikli bir şekilde sağlanmasına ilişkin bir denge-denetleme mekanizmanız bulunmakta mıdır? Bu hususta bir çalışma yapmayı planlıyorsunuz?
5. Resmi veriler yoksulluktan en çok çocukların etkilendiği; sağlık, beslenme ve eğitim gibi temel haklardan mahrum kaldıkları, bu durumun onların fiziksel ve zihinsel gelişimini olumsuz etkilediği, çoğunun erken yaşta çalışma hayatına girmek zorunda kaldığı ve çocuk işçiliğinin hızla arttığı ifade etmektedir. Bu hususta çocuk yoksulluğu ve çocuk işçiliğine karşın sosyal politika ve program bakımında ne tür tedbirler alınmaktadır?
6. Kadınların yoksulluk veya sosyal dışlanma riskinin erkeklere oranla daha yüksek olduğu ve bu durumun toplumsal cinsiyet eşitsizliğini tetiklediği gerçeğinden hareketle kadınlara 'pozitif ayrımcılık' bakımından ücret politikası ve çalışma koşulları ile güvenlik ve aile yoksulluk döngüsünü önleme noktasında bir çalışmanız bulunmakta mıdır?

TBMM

Tel: 0 (312) 420 64 34- 35 **Faks:** 0 (312) 420 24 76 **E-Mail:** cem.avsar@tbmm.gov.tr

Adres: Halkla İlişkiler Binası 3.Kat B-312 TBMM-ANKARA